

Aaret 1894 var Prioritetsgælden steget til 58,8 pCt. af Salgssummerne for de i dette Aar folgte Ejendomme (heri ikke medregnet Tvangsauktioner). Under disse Omstændigheder opstod Agrarbevægelsen, der krævede Statshjælp til det nødlidende Landbrug. Det kan da ikke være forsvarligt nu ad Lovgivningsmagtens Vej at skabe en Mængde ny Landbrug, der ere belastede med en Prioritetsgæld paa over de to Tredjedele af Ejendommens Værdi.

Mindretallet maa derfor forlange større Statshjælp end den af Flertallet foreslaaede. Det kan, hvad Loddernes Størrelse angaar, slutte sig til det andet Mindretal, der foreslaar Husmandsbrug paa 4 à 6 Tdr. middelgod Jord med en Maksimumsgrænse for Værdien af 6,000 Kr. og med Ret til Ekspropriation af Jorden, hvorved det undgaas, at Jorden bliver uforholdsmæssig dyr.

Naar Flertallet, skønt det erkender, at saadanne Jordblodder have vist sig at være de mest rentable, dog modsætter sig dem og dertil anfører som en af Grundene, at det vil blive vanskeligt for den virkelig fattige Landarbejder at erhverve sig disse større og dyrere Lodder, saa tror Mindretallet, at denne Vanskelighed let kan overvindes ved at følge Socialdemokratiets Principper, og da først det om Statseje af Jorden.

Flertallet erklærer, at det har anset det for at være saavel i Landarbejdernes som i Statens Interesse „delvis at gaa tilbage til den i Landholkommissionen først udarbejdede Plan“, nemlig Statsraad Nygaard's. Denne Plan hvilede paa Princippet om offentligt Jæste. Mindretallet foreslaar nu at gaa helt tilbage til den og yderligere udvikle den i Overensstemmelse med den i de senere Aar skabte offentlige Mening paa dette Omraade.

Privatejendom til Jord er ikke længere det økonomiske Løsen. Thi „Privatejendommen“ er dels paa Grund af de Laan, det har været nødvendigt at optage for at bestaa i Konkurrencen med Udlandet, dels ved Arveafgifte og dels ved lidet kapitalstærke Landmænds Ejendoms køb og Ejendomspriserne's Fald, blevet Kapitalistens Ejendomsret, medens Jordbrugeren, den arbejdende Landmand, forvandles til „Prioritets-

forpagter.“ Skal Jordbrugeren derfor befris for Kapitalismens Nag, maa Staten træde til og sætte Kapitalisten ud af Spillet. Samfundet maa eje Jorden, derigennem bliver ethvert agerdyrkende Medlem af Samfundet virkelig Jordejer. Hans Afgift kan fastsættes under Henblik til Konjunkturerne. Der behøver ingen Afdragning at finde Sted.

Naar Flertallet dog kun gør de ny Husmænd til en Tiendedels Ejere uden Ud-sigt til i deres Levetid at blive virkelige Selvejere og uden Sikkerhed for, at deres Børn blive det — thi den, der overtager Jorden, maa betale de andre en Erstatning og optage Laan, vel i Reglen lige til det amortiserede Beløbs Størrelse for at kunne gøre det — saa ses der ingen Grund til ikke at gøre Skridtet helt ud, nemlig gøre Staten til Ejer og Husmanden til Bruger, og saa gennemføre dette Princip saaledes, at Husmændene komme til at sidde virkelig økonomisk betrygget.

Mindretallet foreslaar i Overensstemmelse hermed, at Staten udlaaner hele Ejendommens Værdi, og at Brugerens kun kommer til at svare 2 pCt. i aarlig Afgift. Paa en Huslod paa 6 Tdr. Land middelgod Jord vil der da ved almindelig Husmandsdrift kunne have et Nettoudbytte paa henved 500 Kr. Den aarlige Afgift bliver 120 Kr., hvortil saa kommer Skatter, Pløjeløn og Assurance, i alt henved 100 Kr. Værdien af Jordens Afgrøde vil kunne anslås til ca. 700 Kr.

Det vil altsaa ses, at der paa disse større Jordblodder, naar man gaar helt over til Statseje, bydes selv de fattigste Landarbejdere langt bedre Naar end paa de mindre af Flertallet foreslaaede. Naar Jorden er Statseje, ses der ingen Grund til at kræve et saa stort Tilskud fra Husmanden som $\frac{1}{10}$ af Ejendommens Værdi, hvad der for en Jordlod til 6000 Kr. vilde være ret uoverkommeligt for den fattige. Han ønsker jo ikke nogen Sinde at blive „Selvejer“ og man maa da kunne nøjes med den Garanti for Dygtighed og Flid, der kræves i Lovforslaget, samt Sikkerhed for, at han kan betale $\frac{1}{2}$ Aars Afgift. Det er de dygtigste,